

NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

ÚZEMNÍ ODBORNÉ
PRACOVISŤE
V JOSEFOVĚ

Váš dopis č. / ze dne: MMHK/025016/2022 PP/Jen / 8. 2. 2022
Naše č.: NPÚ-362/11446/2022
Vyřizuje: [redacted]
Spisový znak: 820.2

Magistrát města Hradce Králové
Odbor památkové péče
[redacted]
Československé armády 408
502 00 Hradec Králové
IDDS: bebb2in

Josefov: 25. 2. 2022

„Vila Anička“, rejstř. č. ÚSKP 105303, Gočárova třída, čp. 492/92, st. parc. č. 574, k. ú. Hradec Králové a pozemky parc. č. 117/8, 258/6 v k. ú. Hradec Králové posouzené jako prostředí kulturní památky

Písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče k žádosti podle § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Předmět žádosti:

- *Novostavba polyfunkčního objektu označeného [redacted] v rozsahu, který se dotýká nemovitostí st. p. 574, parc. č. 177/8, 258/6 v katastrálním území Hradec Králové*

Dne 8. 2. 2022 Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Josefově (dále jen „NPÚ, ÚOP v Josefově“) obdržel žádost Magistrátu města Hradec Králové, Odboru památkové péče o písemné vyjádření ve výše uvedené věci.

O závazné stanovisko v této věci požádali [redacted]

[redacted], které zastupuje [redacted]

Přílohy žádosti:

- projektová dokumentace pro vydání rozhodnutí o umístění stavby [redacted] zpracovaná v listopadu 2021, [redacted]

Popis zamýšlených prací:

Jedná se o novostavbu víceúčelové stavby s převažující funkcí apartmánového ubytování. Stavba se skládá ze dvou hmot, kdy nižší a měřítkově umírněnější hmota váže na objekt čp. 1008/3 v ul. Letců, tato stavba dosahuje 5 NP. Na ni se dále napojuje druhá hmota, která je celkově výraznější (zabírá širší půdorys) a je vyšší o 1 NP. Hmota tvořící uliční frontu Gočárovy třídy je uskočená v posledním NP a je odskočená od nižší hmoty sousedící s čp. 1008/3 v ul. Letců. V přízemí stavby je zvýšený parter pro obchod. Vyšší patra mají sloužit apartmánům. Stavba je z ulice Letců průjezdná na pozemek parc. č. 177/6, k. ú. Hradec Králové. Rastr oken je pravidelný, omítka břízolitová. Stavba má stát na pozemcích parc. č. 177/6, 177/35 v k.ú. Hradec Králové a pozemků parc. č. 834/7, 834/14 v k. ú. Pražské Předměstí.

Rozsah prací na pozemcích st. p. 574, parc. č. 177/8, 258/6 v katastrálním území Hradec Králové spočívá v úpravě povrchů – doplnění dlažeb či jejich výměně.

Charakteristika území:

Jedná se o Gočárovu třídu za hranicí městské památkové zóny Hradec Králové (hranice prochází ulicí Střelecká). Při ulici Letců jsou volné pozemky k potencionálnímu dostavění a doplnění zubu v Gočárově třídě. Gočárova třída je od ulice Střelecké tvořena hodnotnou vilovou zástavbou zahradního města (ze začátku 20. století). V současnosti vzniká při levé straně při pohledu od ulice Střelecké novostavba dokončující uliční zástavbu třídy Gočárova – tedy nevilového charakteru. Gočárova třída dále pokračuje oboustrannou řadovou zástavbou převážně o 5 NP, kdy přízemí má zvýšený parter.

Ulice Letců je až po OC Atrium poměrně úzkou ulicí – jednosměrná ulice se šikmým parkovacím stáním a chodníky po stranách, která je lemovaná ze západní strany domy převážně o 3 NP s obytným podkrovím. Z východní strany je rozlehlá zahrada či park a dále zde stojí pouze jeden objekt o 4 NP s 5. NP ustoupeným od východu i západu. 4. NP a 5. NP je dále materiálově řešeno jako střecha, čímž objekt snáze zapadá do ulice při blízkých i dálkových pohledech.

Vila Anička, sousedící svým pozemkem s pozemkem, na kterém má stavba stát, je od roku 2010 kulturní památkou. Vila je významný dokladem urbanistického vývoje Hradce Králové a životního způsobu společnosti na přelomu 19. a 20. století. Jedná se o proporčně vyvážený celek několika architektonických stylů, jež jsou projevem tvůrčí schopnosti a práce stavitele Jaroslava Pažouta.

Pozemky dotčené posuzovanými pracemi se dále nacházejí v „území s pozitivně prokázaným výskytem archeologických nálezů“, mohou se tak zde vyskytovat archeologické situace, tj. soubory movitých a nemovitých věcí, jež jsou nedílnou součástí archeologického dědictví a jako takové nositelem kulturně historických hodnot.

Současný stav poznání dotčených chráněných kulturně historických hodnot:

Vila Anička, Gočárova třída čp. 492/24, sestávající se z vily, schodiště a nájezdové rampy, je chráněna včetně pozemku st. parc. č. 574 v k. ú. Hradec Králové jako nemovitá kulturní památka ve smyslu zákona o státní památkové péči, je evidována v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstříkovým číslem 105303. Byla prohlášena za kulturní památku rozhodnutím MK ČR čj. 672/2010 dne 14. 1. 2010 a nabytím právní moci dne 9. 6. 2010.

Pozemky parc. č. 177/8 a 258/6 v k. ú. Hradec Králové vyhodnotil Magistrát města Hradec Králové, odbor památkové péče, jako prostředí této kulturní památky.

S ohledem na současný stupeň poznání kulturně historického vývoje lze konstatovat, že k dotčeným památkovým hodnotám předmětné kulturní památky patří její vnější prostředí, které má vliv na její celkové uplatnění z hlediska urbanismu a historie místa.

Jedná se o vilu, která ke svému pozitivnímu působení potřebuje zahradu a dostatečnou okolní vzdušnost, neboť tak byla od začátku koncipována. To souvisí i s jejím historickým urbanistickým začleněním. To že vilová zástavba zůstala podél Střelecké ulice do dnešních dní jistě není náhodou a je dle našeho názoru chybou, že byla v minulosti odstraněna budova čp. 731 na Gočárově třídě a tím umožněno, že mohlo dojít k necitlivému průniku výškové řadové zástavby do vilové zástavby. Výstavba za vilou Anička by proto měla respektovat její drobnější měřítko a mít dostatečný odstup do vily. Rovněž je žádoucí, aby vilu obklopovala zeleň.

S ohledem na stávající stav poznání je dále nutné konstatovat, že pozemky parc. č. 177/35 a 177/6 v k. ú. Hradec Králové byly z větší části součástí objektu čp. 492/24 na Gočárově třídě, kdy tvořily jeho zahradu. Propojenost těchto pozemků potvrzuje i stávající řešení, které z jednoho pozemku přechází na druhý sjednocenými povrchy a bez zvýraznění oplocením.

K památkovým hodnotám předmětného území, které je zároveň také „územím s archeologickými nálezy“, náleží také archeologická souvrství, tedy soubory movitých a nemovitých věcí, jež jsou nedílnou součástí archeologického dědictví a jako takové nositelem kulturně historických hodnot.

Dosavadní stav projednání:

Návrh nebyl konzultován se zástupci NPÚ.

Vyhodnocení žádosti:

Národní památkový ústav na základě prostudování předložených podkladů a znalosti situace konstatuje, že posuzované práce **jsou v rozporu se zájmem ochrany výše uvedených kulturně historických hodnot.**

Odůvodnění:

Předložený návrh vyhodnotilo NPÚ, ÚOP v Josefově jako zjevný zásah do prostředí kulturní památky. Domníváme se, že o prostředí kulturní památky ve smyslu ust. §14 odst. 1 zák. č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, se zde jedná jak věcně, tak právně v celém rozsahu předloženého záměru. K tomuto vyhodnocení nás vedlo působení navržené novostavby v těsné blízkosti kulturní památky vily Aničky, ale i faktické vlastnictví pozemků kulturní památky a navržené [redacted] stejnými osobami. Dle výpisu z katastru nemovitostí totiž náleží pozemek kulturní památky „vila Anička“ [redacted] která sídlí [redacted] a jejímiž [redacted] jsou [redacted] a [redacted] [redacted] a vlastníky pozemků parc. č. 177/6, 177/35 v k.ú. Hradec Králové a pozemků parc. č. 834/7, 834/14 v k. ú. Pražské Předměstí je [redacted]

[redacted] a [redacted] V tomto ohledu se tedy jedná o pozemky shodných [redacted] tedy majitelů, [redacted]

To, že budoucí výstavba [redacted] bude mít vliv na kulturní památku, vilu Anička, je zde nesporné, neboť objemná novostavba je umístována v těsné blízkosti této kulturní památky (vzdálené dle souhrnné technické zprávy 6,18 m, což je spojnice mezi vnějšími povrchy obvodových stěn). Navíc se jedná o pozemky, které byly historickou součástí vily Aničky (pozemky parc. č. 177/35 a 177/6 v k. ú. Hradec Králové byly z větší části součástí objektu čp. 492/24 na Gočárově třídě, kdy tvořily jeho zahradu). A tyto pozemky jsou i nyní v přímé vazbě na kulturní památku sjednocenými povrchy a přímou propojeností pozemků.

Prostředí kulturní památky má sice určovat správní orgán, nicméně se domníváme, že zde se jedná o natolik závažný zásah do prostředí kulturní památky, že nelze s vymezením prostředí kulturní památky v žádosti o písemné vyjádření souhlasit. Práce na vymezených pozemcích 258/6 a 177/8 v k. ú. Hradec Králové, stejně jako na pozemku kulturní památky, jsou fakticky marginální ve vztahu k hodnotám kulturní památky. Navržená změna povrchů zde nepředstavuje podstatnou složku na rozdíl od prací navržených na dalších pozemcích. Z tohoto důvodu doporučujeme rozsah prostředí kulturní památky rozšířit.

K uvedenému si dále dovoluujeme doplnit citaci ze Stanoviska Ministerstva kultury, odboru památkové péče čj. 10298/2007 ze dne 11. září 2007, aktualizovaného dne 12. ledna 2016, str. č. 3: „*Vlastní obsah pojmu prostředí je třeba odvozovat od předmětu ochrany, konkrétně od jeho hodnoty (blíže in: Radová, Milena: Koncepce památkového zásahu do stavebního díla, její úloha a východiska, in: Památky a příroda, XII, 1987, č. 1, str. 1 - 9, č. 2 str. 65 – 75 nebo Láska, Vojtěch: Hodnota, autenticita a integrita stavebního díla minulosti – teorie a praxe, in: Památky středních Čech, XIV, 2000, č. 2, str. 1 – 27.). Ve vztahu k této hodnotě je pak třeba v konkrétním případě pojem prostředí kulturní památky aplikovat. Zde mohou být návodem i mezinárodní dokumenty jako např. Mezinárodní charta o zachování a restaurování památek a sídel (in: Mezinárodní dokumenty ICOMOS o ochraně kulturního dědictví, vydal v roce 2001 Český národní komitét ICOMOS, str. 5 - 8).*

V případě prostředí kulturní památky jde tedy o předmět ochrany přímo svázaný s kulturní památkou a jeho užití je na místě tam, kde je určitá kulturní památka (ať movitá či nemovitá) nějak úzce spjata se svým okolím. Pokud by bylo toto okolí narušeno, umenšily by se hodnoty kulturní památky a její uplatnění v kontextu, v němž je začleněna. V takovém případě je předmětem ochrany nejen kulturní památka jako taková, ale i toto její okolí, v němž je začleněna. Příkladem může být historický park (nebo jiný prvek kulturní krajiny), v němž je kulturní památka situována. V každém jednotlivém případě je nutno posoudit, zda okolí kulturní památky je pro její uplatnění natolik významné, že má být předmětem

ochrany jako „prostředí kulturní památky“ ve smyslu zákona o státní památkové péči. Takto chráněné prostředí kulturní památky koresponduje i s čl. 7 Mezinárodní charty o konzervaci a restaurování památek a sídel (Benátky 1964), podle něhož je památka neoddělitelná od historie, jíž je svědkem, a od prostředí, v němž je umístěna.“

A dále doplňujeme výňatek ze str. 4 Stanoviska Ministerstva kultury, odboru památkové péče čj. 10298/2007: „Ustanovení § 11 odst. 2 zákona o státní památkové péči naproti tomu pojem "prostředí kulturní památky" k žádné osobě neváže a umožňuje tak limitovat činnost jakékoli fyzické nebo právnické osoby. Na druhou stranu však nejde o řízení povolovací, zahajované na návrh účastníka řízení, ale o řízení, které je zahajováno z vlastního podnětu správního orgánu, jsou-li k tomu dány zákonné předpoklady podle § 11 odst. 2 zákona o státní památkové péči, tj. činnost fyzické nebo právnické osoby působí nebo by mohla způsobit nepříznivé změny stavu kulturní památky nebo jejího prostředí anebo ohrožují zachování nebo společenské uplatnění kulturní památky s tím, že tato škodlivá činnost může mít původ právě v prostředí kulturní památky (např. umístění zdroje vibrací, znečištění atp.). Takovým škodlivým dopadem může být i umenšení hodnoty souvztažnosti památky s prostředím, což také může být kulturně historickou hodnotou konkrétní kulturní památky (blíže in Radová, M.: c.d., str. 67).“

S ohledem na skutečnost, že se dokumentace dostala k posouzení orgánům památkové péče, zjevně díky předláždění části plochy na pozemku kulturní památky, mělo být v duchu výše uvedeného vymezeno prostředí kulturní památky na veškeré pozemky dotčené stavbou. Neboť stavba bude mít nesporný vliv na společenské uplatnění kulturní památky. S ohledem na velikost stavby a zjevnou komunikaci s přílehlou kulturní památkou si dovolujeme s předloženým návrhem nesouhlasit. Náš nesouhlas s návrhem je zde i z důvodu narušení hodnotného urbanismu místa a jeho kompozice.

Výraz návrhu je zjevným protipólem protilehlé budovy, která je ve výstavbě. Ocítáme se však v odlišné situaci, neboť protilehlá stavba se stupňovitě snižuje směrem k ulici Střelecká. Konstatujeme, že stavba ve výstavbě je zcela nevhodně umístěna a řešena, ale když nic jiného, reaguje svým postupným snižováním na výrazně menší měřítko vilové zástavby podél Střelecké ulice. Její maximální výška je o patro převyšena (dobře patrné z vyobrazení na str. 9 souhrnné technické zprávy), ale značná hmota dotváří Gočárovu třídu, neboť na ni navazuje. Rezidence Letců však vybíhá z ulice Letců, která je kolmá na Gočárovu třídu. Hlavní hmota je tímto podélná ve směru s ulicí Letců a výrazně se tak projevuje v různých úhlech pohledů. Stavba vlastně vytváří nároží od východu, kde však stojí vila Anička, nicméně nárožní od ulice Střelecká není, protože na rohu stojí vila Anička. Napojení na blok ulice Letců je rovněž převyšeno, neboť zcela ignoruje podlažnost staveb v ulici Letců, ale i střešní rovinu sousedního objektu. Výška hlavní hmoty stavby dále přesahuje sousední obchodní dům o cca 2 m a svou podlažností ještě okolní stavby o 1 NP převyšuje. Navazující zástavba dosahuje maximálně 5 NP. Šest podlaží mají pouze nárožní budovy na Ulrichově náměstí. Zde však se zcela výjimečným kompozičním efektem, jakého Rezidence Letců nemůže dosáhnout. Šestipodlažní kolos (termín užit ve vztahu k vile Anička) vybíhá z ulice Letců a končí mezi vilou Aničkou a obchodním domem. To sděluje, že se nejedná o významnou pozici nároží, ale řadovou výstavbu, nemající dominantní úlohu pro tvorbu ulice. Ostatně ani společenský význam stavby nenapovídá, že by se měla daná budova vymykat charakteru zástavby Hradce Králové. Přesto její měřítko sebevědomě sděluje, že je něco víc a fakticky ignoruje okolní prostředí a urbanistické založení.

Tento přístup k návrhu je těžko přijatelný zvláště ve městě, které se může pyšnit skvostnou architekturou a brilantním urbanismem. Bylo by vhodné si uvědomit, že i výstavba druhé poloviny 20. století, která je na Gočárově třídě zastoupena, respektuje charakter Hradce Králové a v žádném případě ho nenarušuje. Tento příspěvek by se stal jediným v rámci ulice, který by narušoval kompaktní hmotový výraz ulic. Je proto nepochopitelné, že tak významné stavební parcely v centru města si dovolí samo město nechat zastavět takovouto málo hodnotnou architekturou.

Jak se může zmiňovaná kulturní památka vila Anička ztotožňovat s takovým měřítkem – viz PD? Sdělení, že stávající vila Anička a nová rezidence představují osobité formy, které se stávají partnery (viz srov. 10 souhrnné technické zprávy) je pravdivá pouze z poloviny. Osobité jsou, ale partnery rozhodně ne.

Hmota stavby zde bude vytvářet ne příliš zajímavou kulisu vile Anička, i sousední vile Jana Sixty. Zástavba zahradního města, která lemují ulici Střeleckou by se měla v daných místech díky

předloženému předdimenzovanému návrhu nepatřičně krčit. Vily najednou mají působit, že se pouze čeká, až je někdo odstraní, jelikož překáží rozvoji. Takový přístup je však u těchto velmi hodnotných vil nežádoucí, neboť poškozuje urbanismus města a má negativní dopad na působení dotčené kulturní památky vily Aničky. Zde by se mělo prosazovat pozitivní společenské uplatnění kulturní památky na rozdíl od jejího upozadování.

Vila Anička má dvě nadzemní podlaží a celková výška dosahuje cca 13 m. Navržený objekt dosahuje výšky cca 20 m, když pomineme výtahovou šachtu. To je rozdíl 7 m, přičemž navrhovaný objekt má ploché zastřešení a vila Anička polovalbové, takže hmota vily je ještě opticky výrazně menší. Domníváme se, že by návrhu zásadně pomohlo snížení hlavní hmoty alespoň o jedno podlaží a ustoupení podlaží podél ulice Letců a to z obou stran. Je rovněž vhodné si povšimnout, jakým způsobem se opticky snížila stavba Letců 1008/3, kdy se jasně vymezila rovina střechy. Byť se jedná o 4 podlažní objekt s ustoupeným 5. podlažím, dům se začleňuje do ulice, protože je 4. NP vizuálně přičleněno ke střeše, stejně jako 5. NP. Fasáda směřující do Gočárový třídy by se poté měla držet max. 5 NP a respektovat výšku sousedního obchodního domu a určitě jinepřevyšovat. Domníváme se dále, že by zde nemělo docházet k navrženému ustoupení od uliční čáry, čímž by se podpořil význam Gočárový třídy naproti ulici Letců. Celkové snížení hlavní hmoty objektu poté bude odpovídat charakteru navazující Gočárový ulice a ustoupení podél ulice Letců zase odpovídat významu boční ulice a jejího měřítká zástavby. 6 NP zde skutečně nemá kompoziční význam a je v rozporu s blokovou zástavbou Gočárový třídy, natož pak ulice Letců.

Upozornění:

Toto písemné vyjádření nenahrazuje závazné stanovisko Magistrátu města Hradec Králové, odboru památkové péče.

Zamýšlené práce jsou plánovány v „území s archeologickými nálezy“, stavebník je proto dle § 22 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, povinen oznámit ještě v době přípravy stavby svůj záměr Archeologickému ústavu AV ČR (on-line oznamovací formulář je k dispozici na adrese <http://api.archeologickamapa.cz/oznameni/0/>) a v případě, že se tyto zamýšlené práce uskuteční, umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický výzkum (seznam oprávněných organizací je k dispozici na adrese <https://www.arup.cas.cz/kdo-je-opravnen-provadet-archeologicke-vyzkumy/>).

Metodické podklady, literatura a ikonografie:

- Stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče, č.j. 10298/2007 ze dne 11. září 2007 po revizi aktuálnosti textu stanoviska dne 12. ledna 2016.

Dovolujeme si Vás požádat o zaslání závazného stanoviska ihned po jeho vydání, a to z důvodu nezbytné znalosti jeho výroku pro další sledování akce v souladu se zákonem o státní památkové péči.

Ing. Blanka Adámková
Vedoucí odboru péče o památkový fond

Přílohy (počet svazků): 1